

✓

375

ՅՅՈՒԳՎԱՍ Է 1961 թ.

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

Հ Ա Յ Ո Յ Լ Ե Ջ Վ Ի

Յ Ե Վ

Թ Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ա Ն

A 23099

Լեզվի ծրագրի պատ. խմբագիր՝ Գ. Ս Է ա Կ

Գրականության ծրագրի պատ. խմբագիր՝

Ցեխ. խմբագիր՝ Գ. Ջ Ե Ն Յ ա Ն

Սրբագրիչ՝ Ա. Արզախանյան

Հրատարակ. 3819, Գլավ. լիագոր Ա—1163. Պատվեր 999. Տիր

Հանձնված է արտադրության 7-ին ոգոստոսի 1936 թ.

Ստորագրված է տպագրելու 17-ին ոգոստոսի 1936 թ.

Պետհրատի տպարան, Յերևան, II Գնունի, 4

Լ Ե Զ Ո Ի

5—8-րդ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Հինգերորդ գասարան

1. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ոոսքը վորպես մտածութեան արտահայտութիւն. նախադասութիւն. նախադասութեան գլխավոր անդամները՝ յեկեքակա և ստորոգյալ. նախադասութեան մյուս անդամները վորպես լրացումներ:

Բառ. վանկ. հնչյուն. տառ. հայերենի այբուբենը. ձայնավորներ և բաղաձայններ. հայերենի բաղաձայն հնչյունները ստորաբաժանումները՝ ա) ըստ արտաբերման տեղի և բ) ըստ աղմուկի ու ձայնալարերի մասնակցութեան չափի (ձայնեղ խուլ և շնչեղ խուլ):

Բառակազմութիւն. բառերի տեսակներն ըստ կազմութեան. արմատ և ածանց. (պարզ բառեր, ածանցավոր բառեր, նախածանց և վերջածանց. բարդ բառեր. բարդ բառերի տեսակները. բարդ ածանցավոր բառեր. հայերենի կարևոր ածանցները. նորագոյն հասլավումները: Հիմք և վերջավորութիւն: Բառերի տեսակներն ըստ իմաստի և արտաքին հնչյունական կողմի՝ նույնանիշ, հականիշ, համանիշ և համանուն բառեր:

Ուղղագրութիւն. յա, յու, յո, յե յերկհնչյունները. յ ձայնակապի ուղղագրութիւնը. իա և յա, իա, իե, իու, իո յերկ-ձայնավորների ուղղագրութիւնը:

Բաղաձայնների ուղղագրութիւնը. ձայնեղների վերածվելը

չնչեղ խուլերի: ք և ղ հնչյունների դերն այս դեպքում. ոտաբ-
բառերի ուղղագրութիւնը:

Խոսքի մասեր. գոյական, ածական, թիվական, դերանուն,
բայ, մակբայ, կայ, չարկիւս և ձայնարկութիւն:

Գոյական. առարկաներ՝ իրային և վերացական. հատուկ և
հասարակ գոյականներ. գոյականի հոլովումը, գոյականի ա-
ռումները՝ անձ և առարկա. ուղղական, սեռական, տրական,
հայցական, բացառական, գործիական և ներգոյական հոլովները
և նրանց հիմնական ֆունկցիաները:

Հոլովումները. ի, ու, ան, յան, ոք, քր, վա, ց հոլովում-
ները. հակադիր գոյականների հոլովում. գոյականակերտ ա-
ծանցներ և նրանց ուղղագրութիւնը:

Ածական. ածականի տեսակները՝ վորակական և հարաբերա-
կան. ածականի գործածութիւնը գոյականի հետ. ածականի հո-
լովումը. ածականի վերածումը գոյականի և ընդհակառակը. ա-
ծականակերտ ածանցներ (այլն, ական և այլն). ածականների
ուղղագրութիւնը:

Թիվական. թիվականի տեսակները՝ քանակական և դասական.
դասականների ածանցները. թիվականների գործածութիւնը գո-
յականի հետ. թիվականների հոլովումը. թիվականների ուղղա-
գրութիւնը:

Գերանուն. դերանունների տեսակները՝ անձնական, ցուցա-
կան, ստացական, փոխադարձ, հարցական, հարաբերական, ա-
նորոշ, վորոշյալ, ժխտական կամ բացասական: Դերանունների
հոլովումը. անեղական դերանուններ, անհոգնակի դերանուններ.
դերանունների ուղղագրութիւնը:

Բայ. բայի ձևերը՝ դերբայական և յեղանակային. դերբայ-
ների տեսակները՝ անորոշ, անկատար, պարտի, վաղակատար,
կարակատար, յենք-ակայական և ըզձական, դրանց լոմաստը և
գործածութիւնը. բայի յեղանակային ձևը. դեմք, թիւ, ժա-
մանակ, յեղանակ:

Խոնարհում. սահմանական, հրամայական, ըզձական, պայ-
մանական և կարողորական յեղանակներ. սահմանական յեղա-
նակի ժամանակները. հրամայական յեղանակը. ըզձական յեղա-
նակի կազմութիւնը և ժամանակները. պայմանական յեղանակի
կազմութիւնը և ժամանակները. հարկադրական յեղանակի կազ-

մութունն ու ժամանակները. ուղղադրութուն. բայի ել և ալ խոնարհումը (առաջին և յերկրորդ խոնարհումը): Նախադասութեան վերլուծութիւն ըստ անդամների և ըստ խոսքի մասերի:

2. ԲԱՆԱՎՈՐ ՅԵՎ ԳՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ

Հոգիածի դրական-գեղարվեստական պարզ վերլուծութիւն (բանալոր). տեղեկատու գեկուցում. հոգիածի շարադրական վերլուծութիւն. հոգիածն ընդարձակելու և համառոտելու հրմտութիւն. նախորոք մշակված պլանի ոգնութեամբ պարզ թեմայի մասին դրալոր շարադրութիւն. ինքնակենսագրութիւն. պարզ բնութագրութիւն. դրալոր քերականական վարժութիւններ. դործնական դրութիւններ:

3. ԳՐԻՔՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆԵՔ

Ծանոթութիւն դրքին՝ անուն, հեղինակ, հրատարակութիւն, հրատարակչութիւն, հրատարակութեան վայրը, տարեթիվ, տիրաժ, առաջարան, ցանկ, բաժիններ, դրուխ և այլն: Ծանոթութիւն դրադարանից դիրք ստանալու կարգին. բացատրական և ուղղագրական բառարաններից ոգովելու հմտութիւն: Կարգացածի կարևոր և անհրաժեշտ տեղերն առանձնացնելու հմտութիւն (8 ժամ):

Վեցերորդ գասարան

1. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բայ. բայի ժխտական խոնարհումը և նրա ուղղագրութիւնը. բայի սեռերը՝ ներգործական, չեզոք և կրալորական. բայի կերպերն ըստ կադմութեան՝ սոսկական, կրալորական, պատմական, բազմապատկական. գալ, տալ, ուտել և լինել անկանոն բայերի խոնարհումը. ենալ, անալ, նել և չել վերջալորութիւններ ունեցող բայերի խոնարհումը. դլխալոր և յերկրորդական բաղադրալ ժամանակներ:

Մակրայ. մակրայի տեսակները. մակրայի տարբերութիւնն ածականից. մակրայների կադմութիւնը և պատմական տեղե-

կություններ նրանց մասին. մակբայների գործածութիւնը նախադասութեան մեջ:

Կապ. կապերի տեսակները՝ նախադրուքուն և հետադրուքուն. դրանց հոլովական խնդրառութիւնը և գործածութիւնը. իսկական և անիսկական կապեր, կապական բառեր. պատմական տեղեկութիւններ նրանց մասին:

Շաղկապ. ստորադասական և համադասական շաղկապներ. պարզ և բաղադրյալ շաղկապներ:

Ձայնարկութիւն. ձայնարկութեան առանձնահատկութիւնները խոսքի միուս մասերի համեմատութեամբ:

Խոսքի մասերի փոխադարձ փոխանցումները:

Շարահյուսութիւն. մտածութիւն, խոսք. նախադասութիւն. պարզ և բարդ նախադասութիւն. պարզ նախադասութեան զլիսալոր անդամները՝ յենթակա և ստորոգյալ, նրանց միանութիւնն ու համաձայնութիւնը. համառոտ նախադասութիւն. ընդարձակ նախադասութիւն. ղեղչլամ յենթակայով և ղեղչլամ ստորոգյալով նախադասութիւններ: Ընդարձակ նախադասութեան զլիսալոր անդամների լրացումները: Յենթակայի լրացումներ՝ վորոշիչ, հատկացուցիչ, բացահայտիչ. ստորոգյալի լրացումներ՝ խնդիրներ և պարադաններ. ուղղի և անուղղակի խնդիրներ. տեղի, ժամանակի, չափի, ձևի, պատճառի, հիմունքի և նպատակի պարադաններ: Հոլովների Փունկցիաները. սեռական և հայցական հոլովները հայերենում և նրանց առանձնահատկութիւնները:

Լրացման լրացումներ. վորոշիչ, հատկացուցիչ, բացահայտիչ, կողմնակի խնդիրներ և պարադաններ. յերկրորդ, յերրորդ, չորրորդ և այլն աստիճանի լրացումներ, նրանց Փունկցիան նախադասութեան մեջ: Կապակցութիւն (համաձայնութիւն և շարադասութիւն):

Հարցական, պատմողական, բացականչական և հրամայական նախադասութիւններ. կոչական բառով նախադասութիւններ. ձայնարկութիւնների գործածութիւնը բացականչական նախադասութիւնների մեջ. միջանկյալ բառերով նախադասութիւններ. հաստատական և ժխտական նախադասութիւններ. կետադրութիւն:

Ձեղչլամ անդամներով նախադասութիւններ. բերեմ և անյենթակա նախադասութիւններ:

Նախադասութիւններ՝ համադաս կամ բազմակի անդամներով. կետադրութիւն:

Բարդ նախադասութիւններ. միաւորյալ նախադասութիւններ. բազմակի յենթակայով և բազմակի ստորոգյալով միաւորյալ նախադասութիւններ. կետադրութիւն:

Համադասական նախադասութիւններ: Միջանկյալ նախադասութիւններ: Կետադրութիւն:

Վերլուծութիւն ըստ նախադասութեան տեսակների. վերլուծութիւն ըստ նախադասութեան անդամների և խոսքի մասերի:

2. ԲԱՆԱՎՈՐ ՅԵՎ ԳՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ

Բանաւոր զեկուցում պլանով կամ կոնսպեկտով: Շարադրութեան մանրամասն նախադիժ կազմել նախարանով և վերջարանով:

Համեմատական բնութագրութիւն. ինքնուրույն շարադրութիւններ՝ գործադրելով լեզվի պատկերաւորութեան միջոցները՝ համեմատութիւն, յիսարերութիւն, մակդիր, ալլաբանութիւն և այլն: Նկարագրական բնույթի ինքնուրույն դրաւոր աշխատանքներ դրել (տպաւորութիւններ՝ կարգացած դրքերից, տեսած կամ լսած յերեւույթների մասին և այլն): Արտագրական պրոցեսի, մեքենայի և գործիքի նկարագրութիւններ. քերականական դրաւոր վարժութիւններ (25 ժամ):

3. ԳՐՔՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կոնսպեկտ կազմելու հմտութիւն. սահմանված թեմայի շուրջը ցիտատներ հավաքելու հմտութիւն:

Յոթերորդ դասարան

1. ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բարդ նախադասութիւններ. բարդ ստորադասական նախադասութիւնները, նրանց կազմութիւնը. վիսաւոր և յերկրորդական նախադասութիւններ. յերկրորդական նախադասու-

թյունները վորպես գլխավոր նախադասութեան անդամներին փոխարինողներ և լրացնողներ. նախադաս, միջադաս և վերջադաս յերկրորդական նախադասութեանն: Ստորադասական շղկասղանքի գործածութեանն:

Կետադրութեանը բարդ նախադասութեանն երում:

Յերկրորդական նախադասութեանն երի տեսակները: Դերբայական լրացում. կողմնակի յենթակա և կողմնակի լրացումներ: Բարդ նախադասութեան վերածումը սարգի՝ դերբայական լրացման և կողմնակի յենթակայի միջոցով. դերբայների գործածութեանն այս դեպքում:

Կետադրութեանն. տրոհութեան, բացահայտութեան և առաջնութեան նշանները. ստորակետի գործածութեան բոլոր դեպքերը, միջակետի և բութի գործածութեան բոլոր դեպքերը. դիծը և նրա գործածութեանը հայերենում. բազմակետի, չափերտի, փակագծի, հարցականի, բացականչական և յերկարացման նշանների գործածութեանը հայերենում: Նախադասութեան վերլուծութեանն ըստ նախադասութեան տեսակների, ըստ նախադասութեան անդամների և ըստ խոսքի մասերի:

2. ԲԱՆԱՎՈՐ ՅԵՎ ԳՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ

Յերույթներ ունենալիս՝ կարողանալ թե՛ կրճատումներով և թե՛ բարդ մեջբերումներ կատարել: Յիտատներն ոգտագործելու ունակութեան խորացում:

Վերլուծական շարադրութեաններ և համառոտադրութեանն: Գյուղի և քաղաքի հասարակական ու արտադրական կյանքի գրավոր վերարտադրութեան (ինքնուրույն աշխատանք):

Բնութեան նկարադրութեաններ:

Աղատ թեմայով շարադրութեանն:

Քերականական գրավոր վարժութեաններ:

3. ԳՐԻՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կարդացածի շուրջը թեղիսներ և բանաձևեր կազմելու հմտութեան (յեղրակացութեաններ և առաջարկութեաններ):

Բարդ և ընդարձակ սլան կազմելու հմտութեանն:

Առձեռն բառարանից ոգտվելու վարժութեանն:

1. ՏԱՐԲԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐ ԼԵԶՎԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԼԵԶՎԻ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Լեզուն նույնքան հին է, վորքան և դիտակցութիւնը. լեզուն հենց զործնական, ուրիշ մարդկանց համար զոյուցիւնն ունեցող, ուրեմն ինձ համար ևս զոյուցիւն ունեցող իրական դիտակցութիւնն է» (Մարքս)։ «Լեզուն—մարդկային հաղորդակցման կարեւորագույն միջոց» (Լեւին)։ Լեզվի, ինչպես և դիտակցութեան ծագումը «ուրիշ մարդկանց հետ հաղորդակցելու անհրաժեշտութիւնից ու կարիքից»։ Տարբեր լեզուներէ փոխազդեցութիւնները, նմանութիւններն ու տարբերութիւնները։ Լեզուն վորպես զարգացման յենթակա սոցիալ-պատմական յերեւոյթ։ Փոխառյալ բառերը և փոխառութեան սոցիալական պատճառները. հին փոխառութիւններ (յեկեղեցի, կաթողիկոս, բազին, դժոխք, մարգարէ), նոր փոխառութիւններ (արակտոր, կոլեկտիւ, ռադիո, բատրակ, կուլակ)։

Գրաբար լեզուն և միջին հայերէնը, վորպես Ֆեոդալական հասարակութեան տարբեր շրջաններէ գրական լեզուներ։ Միջին հայերէնով գրված յերկերն ու նրանց տեսակները։

Հայ բուրժուազիայի դասակարգայնորեն կազմակերպվելու շրջանը (19-րդ դարի կեսերը). աշխարհաբարը վորպես գրական լեզվի և բարբառների միասնութիւն։ Աշխարհաբարի և գրաբարի պայքարը. գրական աշխարհաբարը. գրական հայերէնի հաստատման հիմնական պատճառները։ Նազարյանի և Նալբանդյանի լեզվագիտական բնութագրերը։ Աշխարհաբար գրականին նախորդող շրջանները։ «Հյուսիսափայլ»-ի դերը գրական լեզու ստեղծելու ասպարիզում։ Հայոց գեղարվեստական գրականութեան դերը գրական հայերէնի զարգացման և տարածման գործում։ Նախահեղափոխական գրական հայերէնի ուղղադրութիւնը և նրա բնույթը։

Հայերէնի բարբառների հիմնական բաժանումը՝ կը, ում և ել (ես) ճյուղերի։ Հայերէնի բարբառներէ պարզ թվարկումն ու տարբական գաղափար նրանց մասին։ Գրական լեզվի և բարբառների փոխհարաբերութիւնը։

Պրոլետարական հեղափոխութիւնը Հայաստանում, նոր սո-

ցիւրական հարարերու թյունները և մեր լեզվի մեջ առաջացած փոփոխությունները (բառապաշար, բառիմաստ, ձևարանություն) :

Հայերենի ուղղագրութեան ուճորմը և նրա բնույթը :

Ձևով ազգային, բովանդակութեամբ սոցիալիստական կուլտուրայի զարգացման ստալինյան դրույթը :

Հայոց լեզվի զարգացման նոր ետապը Հայաստանի խորհրդարանացումից հետո .

ա) նոր բառերի ստեղծում .

բ) բառակազմութեան նոր ձևերի ստեղծում .

գ) բառերի իմաստի փոփոխութիւն .

դ) քուրժուկ-կղերական աշխարհայացք արտահայտող բառերի մահացում .

յե) Լեզվի դեմոկրատացում և մասսայականացում :

Ընկ . Ստալինը զալիք համաշխարհային միասնական լեզվի հարցի վասին :

2. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԵՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կետադրութեան . կետադրութեան նշանակութիւնը գրավոր խոսքի համար :

Առոգանութեան նշանները և նրանց դործածութիւնը . շեշտ, բացականչական նշան, հարցական նշան :

Բացահայտութեան նշանները և նրանց դործածութիւնը . բազմակետ, կախման կետեր, չափերտ, փակագիծ, անջատման գիծ, միութեան գծիկ, ապաթարց :

Տրոհութեան նշանները և նրանց դործածութիւնը . վերջակետ, միջակետ, ստորակետ, բութ :

3. ԲԱՆԱՎՈՐ ՅԵՎ ԳՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ

Ամբողջական գեղարվեստական յերկերի վերլուծական շարադրութիւններ . տիպերի վերլուծութիւն . գրողների բանախոր և թաղարութիւններ . գրողների համեմատական բնույթիկան (կոնսպեկտով և թեղիտով) :

Առաջարկված թեմաների շուրջը շարադրութիւն գրելու հրմտութիւն, գործադրելով պարզ հետադրողական բնույթ կրող յեղանակներ. նկարագր. թիւներ. ուրվագծեր:

4. ԳՐԳՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Գրքի մշակման ու ոգտագործման լիակատար գիտութիւն, կոնսպեկտ, տեքստուալ (բնագրային) կոնսպեկտ, պլան (պարզ և ընդարձակ), համառոտագրութիւն, ցիտատներ (քարտային սխաւս):

Յերկու և ավելի աղբյուրներից ոգտվելու ունակութիւն. մատենագրական (բիրլիոգրաֆիկ) և այլ ուղեցույցներից ոգտվելու հմտութիւն. բառարաններով աշխատելու ունակութիւն (2 ժամ):

Բ Ա Յ Ա Տ Ր Ա Կ Ա Ն

1. Աշակերտներին պետք է բացատրել նախագասութիւնի հետեւյալ հատկանիշները.

ա) նախագասութիւնն արտահայտում է ավելի կամ պակաս չափով մի ամփոփ միտք (առանձին, ամբողջական միտք).

բ) հիմնականում արտահայտում է այն առարկան (անձ կամ իր), վոր գործում կամ լինում է և նրա գործողութիւնն ու յեղելութիւնը (չարժումք):

գ) ունի յերկու գլխավոր անդամներ, վորոնք հիմնականում ձևալորում են միտքը.

դ) հանդիսանում է խոսքի քերականորեն ձևալորված միավորը (համաձայնութիւն, խնդրատութիւն, շարադասութիւն):

2. Նախածանցներ պիտի համարել վոչ միայն ժխտական նախածանցները (չ, ապ, դժ, ան, տ), այլև արտ, բաց, գեր, հակ, համ, մակ, յեմք, ներ, շար, պար, վեր, տար և այլն:

3. Ածական պիտի համարել բառերը վոչ այն սկզբունքով, վոր նրանք անվում, վրա յեն բերվում գոյականներին, այլ առաջնորդվելով բառերի արտահայտած իմաստով: Ըստ այսմ՝ անվաններ են այն բառերը, վորոնք իրենց ընդհանուր իմաստով արտահայտում են առարկայի հատկութիւնը, վերարբնութիւնը և ինչ նյութից լինելը (վորական և հարարական անվաններ):

4. Դեբրանումներ են վրչ միայն այն բառերը, վորոնք փոխարինում են գոյականին, այլև ածականին, թվականին, յերբեմն էլ մակբային:

Փոխարինում ստելով չպիտի հասկանալ, թե յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում կարելի յե ասել, թե վոր գոյականին, ածականին կամ թվականին են փոխարինում դերանունները, այլ վոր՝ դերանուն նշանակում է կամ առարկա, կամ հատկութուն, կամ գործողության պարագա, կամ թե թիվ՝ առանց, սակայն, անմիջականորեն ցույց տալու, թե ի՞նչ առարկա յե, հատկութուն է, թիվ է և այլն:

5. Պետք է կանգ առնել նաև այն դերանունների հոլովման վրա, վորոնք կամ յեղակի, կամ հոգնակի չունեն. այդպիսինները նախադասության մեջ պետք է գործածել այլ անդամներին հետ և կոնկրետ կիրառությամբ սովորեցնել:

6. Ընդաման դերբայ (այս տերմինը պայմանական է) պիտի համարել պայմանական յեղանակի ժխտական խոնարհման անփոփոխ մասը. որինակ՝ չեմ գրի, չեմ կարդա: Պետք է բացատրել, վոր նախահեղափոխական դրական լեզվի մեջ և մի քանի բարբառներում սովում է չեմ գրի, չեմ կարդալ, բայց մեր դրական հայերենում մերջին հնչյունն ընկել է, և դոյացել նոր (ըղձական) դերբայ:

7. Պետք է բացատրել, վոր բայի կերպեր կոչվում են բայի այն ձևերը, վորոնք խոնարհիչներին (ել և ալ) և բայահիմքի արանքում ածանց ընդունելով, միևնույն բայի արտահայտած գործողության կամ յեղելության կատարման մեկ ուրիշ կերպին են ցույց տալիս:

8. Մակբայ պիտի համարել այն բառերը, վորոնք միմիայն և կամ դերազանցապես բայի վրա յեն դրվում, արտահայտում են գործողության վորակը, չափը, ձևը և այլն: Մի շարք մակբայներ հեշտությամբ ստուգաբանվում են, ուստի պետք է բացատրել, վոր դրաբար լեզվի մեջ դրանք յեղել են թեքման ձևվեր, վորոնք աշխարհաբարում գործածվել են վորպես սկզբնական ձև՝ փոխելով իրենց ձևաբանական կատեգորիան: Որինակ՝ գրէ թէ—գրեթե, համարե՛ա—համարյա, ի հարկէ—իհարկե (բացասական հոլով), հարկավ (գործիական հոլով) և այլն:

9. Կապ կոչվում են այն բառերը, վորոնք միացնում են լրացյալը լրացման հետ, մեծ մասամբ՝ ստորոգյալ հանդիսացող

բառը լրացում կազմող բառի հետ: Կապը միանալով կապվող բառի հետ՝ կազմում է լրացում: Կապերն առանձին վերցրած՝ նախադասութան անդամ չեն լինում: Պետք է բացատրել, վոր կապերից մի քանիսը նույնպես կազմվել են այլ խոսքի մասերի դրար բեր թեք ձևերից. որինակ՝ շնորհիվ (զործխական), դեպի — դեպի և այլն:

10. Շաղկապները կապում են նախադասութան համազոր անդամները, համազոր նախադասութունները միմյանց հետ և լրացնող նախադասութունները գլխավորի հետ. շաղկապը կապվող բառի հետ լրացում չի կազմում, նշանակում է՝ իր արժեքով և նշանակությամբ հիմնովին տարբերվում է կապերից: Շաղկապները նույնպես նախադասութան անդամ չեն լինում:

11. Մի շարք բառեր նախադասութան մեջ կատարում են ուրիշ խոսքի մասերի պաշտոն (ֆունկցիա) և յերկարատև գործածություն հետևածքով վերածվել են այլ խոսքի մասերի, որինակ՝ պարթև, հողված, մութ, խավար, հարվածային, Անուշ և այլն:

12. Ութերորդ դասարանից սկսվում է լեզվի տեսությունը և հայոց լեզվի պատմությունը: Լեզվի պատմությունը պետք է կապել գրականության պատմության հետ, քանի վոր հենց այդ դասարանումն էլ սկսվում է հայոց գրականության պատմությունը: Այն ներածականը, վոր արվում է գրականության պատմությանը, պետք է զգալի չափով (չուրջ չորս ժամ) հատկացվի լեզվի պատմությանը: Այսպես, որինակ, յերբ խոսվում է գրարարադիր գրականության մասին, պետք է խոսվի գրարար լեզվի մասին: Առանձին նմուշներ պետք է բերել գրարարից և ցույց տալ այն հիմնական տարբերությունները, վոր ունի գրարարն աշխարհարարի համեմատությամբ: Տարրական գաղափար տարվ հայոց լեզվի ծագման մասին՝ պետք է հիշատակել հայերեն դրերի դյուտը՝ այն դիտելով վորպես կուլտուրական, քաղաքական յերևույթ, հիշատակել, վոր գրարար լեզվի մեջ կան հնուց մնացած բաղմապիսի փոխառություններ, վորոնք արտահայտում են հայ թխիկական միավորի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական հնադույն կապերը փոխատու ժողովուրդների հետ:

Աշխարհիկ գրականության մասին գաղափար տալիս պետք է հիշատակել նաև միջին հայերենը և փոքրիկ նմուշներով ցույց

տալ նրա, դրաբարի և ժամանակակից հայերենի տարբերությունները, բացատրելով, թե ինչպես սոցիալ-պատմական հարաբերությունների վորոշ ետապը ծնունդ է տվել այդ հայերենին: Այդ լեզվի մանրամասն ծանոթությունը պետք է, սակայն միջնադարյան տաղերգուների նմուշների ընթերցանությունն ընդհանուր գաղափար կտա միջին հայերենի և աշխարհիկ դրական լեզվի մասին:

Հայոց նոր գրականութայն շուրջը կարգացած ներածութայն հետ պիտի կապել նախահեղափոխական գրական հայերենի հրատարակ դալը, վոր հանդիսանում է հայ բուրժուազիայի դասակարգայնորեն կազմակերպվելու արտահայտությունը, նշել այդ գրական հայերենի հիմնական տարբերը (դրաբար և բարբառներ) և ապա այն քաղաքականությունը, վոր վարել է հայ բուրժուական ինտելիգենցիան այդ լեզուն կերտելու և դարգացնելու բնագավառում: Հարկավոր է նշել նաև մանր-բուրժուական ինտելիգենցիայի դերը գրական լեզվի ստեղծման գործում:

Բարբառային գրականութայն կապակցութայմբ պետք է հիշատակել հայերենի բարբառները և ծանոթություն տալ նրանց հիմնական տարբերի մասին: Թվարկելով յերեք ճյուղերի բարբառները՝ պետք է ցույց տալ բարբառների և գրական լեզվի հիմնական տարբերությունները: Հիշատակելով Հայաստանի խորհրդայնացումը, պրոլետարիատի իշխանութայն գլուխ կանգները, ընդգծել այն նորը, վոր հանդիսանում է ժամանակակից գրական լեզվի առանձնահատկությունը, հատկապես լեզվի այն կողմերը, վորոնք արտահայտում են նրա նոր՝ բարձր մշակույթը: Դրա հետ միասին պետք է բացատրել մեր լեզվի մեջ յեղած նոր փոխառությունները, համեմատելով նախահեղափոխական գրական լեզվի կատարած փոխառությունների հետ:

Այստեղ պետք է ցույց տալ, թե ի՞նչպես և ի՞նչ կողմերով մեր գրական լեզուն արտահայտում է «ձևով ազգային և բովանդակութայմբ պրոլետարական» կուլտուրայի դարգացման ստալինյան թեզը:

Դրանից հետո պիտի մշակել ընկ. Ստալինի գրույթը՝ համաշխարհային միասնական լեզվի ստեղծման մասին:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

V—VII ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Բ Ա Յ Ա Տ Ր Ա Կ Ա Ն

1. 5, 6 և 7-րդ դասարանների լեզվի և դրահանութայն դասադրքի նյութերի ընտրությունը կատարված և մեթոդական այն ընդհանուր սկզբունքով, վոր այդ դասարանում գեղարվեստական գրահանութայն ուսուցման նպատակն է՝ մեր հին և նոր գրահանութայն լավագույն և տվյալ տարիքին մատչելի նմուշներով՝

ա) սովորեցնել աշակերտին մաքուր գրական լեզու:

բ) ծանոթացնել նրան—վորքան հնարավոր է—բազմազան ժանրերի և հեղինակների հետ:

գ) ըստ բովանդակութայն՝ տալ աշակերտին վորքան կարելի յն լայն և բազմակողմանի պատկերացում բնութայն և մարդկային հասարակութայն սոցիալական հարաբերությունների մասին թե՛ անցյալում և թե՛ խորհրդային էրահանութայն մեջ:

դ) զարգացնել աշակերտի մեջ սեր դեպի գրահանությունը և գեղարվեստական խոսքի ճաշակը:

2. Վերոհիշյալ կետերի այտուեղ տեխնիկապես իրարից բաժան լինելը չպիտի ընավ հարուցի այն միտքը, իբրև նրանք առաջադրվում են վորպես առանձին-առանձին նպատակադրումներ: Յերբեք չպետք է աչքաթող անել այն, վոր նրանք կազմում են մի միասնական նպատակի զանազան կողմեր, և վոր այդ մեկն աշակերտը կարող է ներընդունել միմիայն այն դեպքում, յեթե նրան տրվող նյութը՝ վերոհիշյալ բոլոր կետերը բավարարող՝ իսկական գեղարվեստական խոսք է:

ատանան բնութիւն անցյալի և խորհրդային իրականութեան, արցիալիլովի կառուցման և կյանքի մասին: Ընտրութեանը հետապնդում է նաև աշխարհի հիմնական նպատակը, վերջնական տրամադրումը և նաև աշխարհի հիմնական նպատակը, վերջնական տրամադրումը և նաև աշխարհի հիմնական նպատակը:

2. Երգ դասարանի նյութերում բացակայում են նմուշներ թե՛ արևմտահայ դրական լեզվից և թե՛ դավաճանարարականը: Գրական համադասարանի նմուշները չարիք լինելու հետևանքով վերադասվում են Երգ և Դրգ դասարաններին համար:

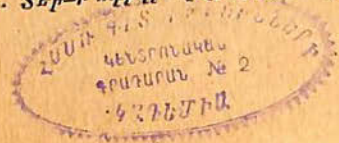
3. Երգ դասարանի աշակերտին մատչելի բառերով տարբարան դարձնելու պիտի տալ դեղարվեստական յերկի թեմայի և իրերի (ի՞նչ և ուրում ասել հեղինակը) մասին: (տարբարան)

4. Նույնը վտանգավորի մասին—հանգ, չափ (տարբարան հասկացողութեան վանկային բանաստեղծութեան մասին):

5. Երգ դասարանի դասադրքի համար առաջադրվում են հետևյալ նյութերը:

1. Ծաղկի հեքիաթը—Հ. Թումանյան.
2. Գարունը լեռներում (հատված «Լալվարի վորսից») —Վ. Միրաքյան.
3. Ճախարակ—Ղ. Աղայան.
4. Ձեռնածու Արեղ—Գ. Բաշինջաղյան.
5. Չարի վերջը—Հ. Թումանյան.
6. Արևամանուկ (կրճատ)—Ղ. Աղայան.
7. Փայտահատն ու մահը—Ա. Խնկոյան.
8. Ընկերը—Ա. Իսահակյան.
9. Յերկրի մշակները—Ալ. Ծատուրյան.
10. Գեֆ անողի քեֆը չի պակսի—Հ. Թումանյան.
11. Մեր կարմիր ձիւն—Ղ. Աղայան.
12. Վոչխարի կիթը («Լալվարի վորսից») —Վ. Միրաքյան.
13. Իմաստուն ջուրհակը—Ըստ Սրբանձոտյանի.
14. Մոծակն ու մրջնակը—Հ. Թումանյան.
15. Կույրերի կարծիքը—Հ. Թումանյան.
16. Ախոս լո՞ մանուկ որերին—Ս. Արուստյան.
17. Յեկ դարնան անձրև—Ալ. Ծատուրյան.
18. Տեր-Թողիկի դպրոցը—Բաֆֆի.

5127 465
 A 23099

19. Գեղջուկի մտածմունքը—Ա. Կոլցով.
20. Զրահեղձը (Թարգմ. Հ. Թումանյանի)—Ա. Պուչկին.
21. Մաշխարհ դուռը—Պ. Պոռչյան.
22. Սուչոկ—Ի. Տուրգենև.
23. Մանկության որեր—Մ. Նալբանդյան.
24. Վայրը ընկնող աստղեր—Մ. Նալբանդյան.
25. Բալլադ դեղապետ Տոմսոնի, կոմյերիտ տղի և դոր-
ծադուլի մասին—Յե. Չարեց.
26. Մայրը—Ն. Նեկրասով.
27. Մոմու—Ի. Տուրգենև.
28. Դեպի Մասսի դադաթը (Հատված)—Ա. Մխիթարյան.
29. Արծիպն ու արտուտը—Հ. Հովհաննիսյան.
30. Կաքավի վողբը—Հ. Թումանյան.
31. Շինականի առավոտյա յերգը—Ռ. Պատկանյան.
32. Պոլիկուչիա (կրճատ)—Լ. Տոլստոյ.
33. Գուլիանի յերգը—Շ. Կուրդինյան.
34. Սվլատոգորը—Թարգմ. Հ. Թումանյանի.
35. Աչուն—Շ. Կուրդինյան.
36. Աղավնիները—Ի. Տուրգենև.
37. Գաբո բիձու չեքամապահությունը—Հ. Թումանյան.
38. Կյանքի ժպիտը—Շիրվանդադե.
39. Բարիկադներում—Վ. Հյուզո.
40. Թագավորն ու չարչին—Հ. Թումանյան.
41. Հրդեհը նախահանքում—Շիրվանդադե.
42. Յեղջերուն—Հ. Թումանյան.
43. Յեղբայրներ—Կ. Լորդկիպանիձե.
44. Զեյնալ-բեկ—Ս. Վեդիբով.
45. Հոդեհաց (Հատված «Բառս»-ից)—Շիրվանդադե.
46. Ծովը—Վ. Փափազյան.
47. Պատրանք—Հ. Թումանյան.
48. Յեզիպոստում (կրճատ)—Շիրվանդադե.
49. Պապն ու թոռը (կրճատ)—Ստ. Զորյան.
50. Գործարան—Հ. Հակոբյան.
51. Գարուն—Վ. Տեբյան.
52. Մաքառաման ժամին—Հակոբյան.
53. Աբելը—Աբազի.
54. Սպիտակ տան բնակիչները (կրճատ)—Ստ. Զորյան.

55. Ստ. Շահումյանին—Հ. Հակոբյան.
 56. Լենին քեռին—Յե. Չարենց.
 57. Հեքիաթը—Արաղի.
 58. Խալիչայի յերդը—Արաղի.
 59. Բալլադ—Գ. Սարյան.
 60. Արևը, հուրհրան արևը—Մ. Արմեն.
 61. Գործադուլալորներէ հավաքը—Ե. Զուլա.
 62. Լենին (կրճատ)—Ա. Վչտունի.
 63. Բալլադ—Յե. Չարենց.
 64. Հազար մանկիկ—Յե. Չարենց.
 65. Սաթո—Գ. Գեմիրճյան.
 66. Փոքրիկ լրագրավաճառը—Ա. Վչտունի.
 67. Սոցիալիզմի բախտը—Գ. Սարյան.
 68. Կարմիր բանակի քայլերդը—Ն. Զարյան.
 69. Հարվածայինները—Յե. Չարենց.
 70. Այտորուսը—Ն. Զարյան.
 71. Ընկեր Մուկուչը (կրճատ)—Արաղի.
 72. Բուքը, մարդը, մեքենան («Ռուչանի քարտի»-ից)—Ն. Զարյան.

Վեցերորդ գասարան

1. Երկրորդ գասարանի նյութերը բաժանված են յերեք մասի՝ առանց հատուկ վերնագրերի: Առաջին մասն ընդգրկում է մինչև հոկտեմբերյան հայ դրականութունը, յերկրորդ մասը՝ յետհոկտեմբերյան հայ դրականութունը, յերրորդ մասը՝ յեվրոպական և Խորհրդային Միութայն յեղբայրակից Ժողովուրդներէ դրականութունը:

2. Նյութերը կարելի յէ անցնել անխտիր առաջին և յերկրորդ մասերից: Սակայն յուրաքանչյուր մասի սահմաններում հանձնարարելի յէ անցնել դասադրքում նշած հաջորդականությամբ:

3. Վեցերորդ գասարանի աշակերտն ընդհանուր դադախար պիտի ունենա թե՛ բարբառի, մասնավորապէս արարատյան բարբառի և թե՛ նրա դերի մասին դրական լեզվի դարգացման բնագավառում: Իբրև կոնկրետ նյութ՝ առաջադրվում են հատվածներ Խ. Արտվյանից:

4. Վեցերորդ դասարանի աշակերտը պարզ դադարիսը պիտի
ունենա թե՛ պոեմի և թե՛, նամանավանդ, պատմվածքի մասին :

5. Վեցերորդ դասարանի դասադրքի համար առաջադրվում
են հետևյալ նյութերը .

I Մ Ա Ս

1. Տորք-Անդեղ (հատված)—Ղ. Աղայան .
2. Իմ ընկեր Նեսոն—Հ. Թումանյան .
3. Գրադարանս—Հ. Թումանյան .
4. Արծիվն ու կաղնին—Հ. Թումանյան .
5. Քույր և յեղբայր («Արուժյուն և Մանվեր»-ից)— Ղ.
Աղայան .
6. Մարոն—Հ. Թումանյան .
7. Ծղրիղը—Հ. Թումանյան .
8. Այվաղովսկու նկարի առջև—Հ. Թումանյան .
9. Արաբ—Վ. Փափաղյան .
10. Փարվանս—Հ. Թումանյան .
11. Մերկ Դերվիշը—Վ. Փափաղյան .
12. Ըմբոստի մահը—Վ. Փափաղյան .
13. Ժայռ—Հ. Հովհաննիսյան .
14. Վարդան Ահրումյան (հատվածներ)—Շիրվանդադե .
15. Սերմնացան—Ալ. Ծատուրյան .
16. Բանվորուհու որորը—Ալ. Ծատուրյան .
17. Հրդեհը նավթադործարանում—Շիրվանդադե .
18. Լեռների լանջում—Ալ. Իսահակյան .
19. Նեղ որերից մեկը—Նար-Դոս .
20. Կտենեմ ահա—Ա. Իսահակյան .
21. Թե ինչ յեղավ հետո—Նար-Դոս .
22. Նորից յեկան դարնան անուշ որերը—Ա. Իսահակյան .
23. Դիլիջան (հատված «Առաքյալ»-ից)—Մուրացյան .
24. Պետրոս Մասիսյան (հատված «Վոսկի աքաղաղ»-ից)—
Բաֆֆի .
25. Զանգեղուրի լեռներում—Մուրացյան .
26. Նվեր Վրաստանի բանաստեղծներին—Հ. Թումանյան .
27. Միկիտան Սաբոն (հատված «Հացի խնդիր»-ից)— Պ.
Պուշյան .

28. Անվնաս մարդ—Ռ. Պատկանյան.
29. Տանուտեր ինուրոն—Պ. Պոռչյան.
30. Աղատության յերգը—Մ. Նարանդյան.
31. Չմեռ—Խ. Աբովյան.
32. Չանդի—Խ. Աբովյան.
33. Գիժն ուսումնարանում—Խ. Աբովյան.

II Մ Ա Ս

1. Կարծես թե դարձել եմ յես տուն—Վ. Տերյան.
2. Հիշում եմ ինչպես այն ուշ...—Վ. Տերյան.
3. Լուսաբացին—Վ. Տերյան.
4. Մեծ փահանքը—Արաղի.
5. Արեածաղ—Վ. Տերյան.
6. Յերանի նրանց...—Վ. Տերյան.
7. Ցանկասպառ (կրճատ)—Ստ. Չորյան.
8. Աշխատանքի յերգը—Հ. Հակոբյան.
9. Պահակը—Հ. Հակոբյան.
10. Ծովանը (կրճատ)—Ստ. Չորյան.
11. Յես այն եմ սիրում—Հ. Հակոբյան.
12. Եշելունը—Դ. Դեմիրճյան.
13. Բոլշեիկ և Շիր-կանալը—Հ. Հակոբյան.
14. Աղա իրոսրովը (կրճատ)—Մ. Մանվելյան.
15. Յերգ ժողովրդի մասին (առաջին հատված)—Յե. Չարենց.
16. Քարհատներ—Դ. Դեմիրճյան.
17. Իմ ընկեր Լիպոն—Յե. Չարենց.
18. Նարգիզը—Դ. Դեմիրճյան.
19. Այն սարոտ յերկրում—Յե. Չարենց.
20. Լույսերը (կրճատ)—Արաղի.
21. Մահվան քայլերդ—Յե. Չարենց.
22. Կոմունա-տան բացումը (հատված «Ապիտակ քաղաք»-ից)—Ստ. Չորյան.
23. Պոետի յերգը—Ա. Վչտունի.
24. Ուղտը—Ա. Վչտունի.
25. Լաստանավորդները—Ա. Վչտունի.

26. Կարտոֆիլ—Մ. Արմեն.
27. Կապը—Ն. Զարյան.
28. Գաղաթների յերգը—Ն. Զարյան.
29. Տարեդարձի յերգը—Գ. Սարյան.

III Մ Ա Ս

1. Հատվածներ «Չաղակից»—Գ. Ֆուրմանով.
2. Կամուրջի դրամումը—Սևրաֆիմովիչ.
3. Չմեւալա իրիկունն—Ա. Պուշկին.
4. Կովկաս—Ա. Պուշկին.
5. Ուիգի յերգը—Ա. Պուշկին.
6. Թռչնիկ—Ա. Պուշկին.
7. Բարիկադները յլրա—Վ. Հյուգո.
8. Յեղենի—Հ. Հայնե.
9. Ապստամբություն Գուրեյայում—Ե. Նենտշվիլի.
10. Ուրմուլի—Ալիո Մաշապիլի.
11. Սպիտակ քաղաք—Միխ. Չիկովանի.
12. Մոլլա Հայդարի թալիսմանը—Ալիև.
13. Ապրիլի հարվածը—Ռահիմ.

Յոթերորդ դասարան

1. Յոթերորդ դասարանի նյութերը բաժանված են չորս մասի. ա) մինչհոկտեմբերյան դրականություն, բ) յետհոկտեմբերյան դրականություն, գ) արեմտահայ դրականություն և դ) յեվրոպական ու խորհրդային Միության յեղբայրակից ժողովուրդների դրականություն: Այսպիսով գալաուարարառով դրած գրական նմուշներից հետո վեցերորդ դասարանում, յոթերորդում տրվում են նաև նմուշներ արեմտահայ դրականությունից: Ուսուցիչն ընդհանուր դադափար պիտի տա աչակերտին արեմտահայ լեզվի և դրականության մասին, աչա անցնի կոնկրետ նյութերի վերաձգվման:

2. Յոթերորդ դասարանի նյութերը դասախօրված են ըստ հեղինակների: Աչակերտը պիտի խորացնի իր ունեցած գաղափարը գրողի մասին, իրը և բաղմաթիվ և իրարից տարբերող

յերկերի կրողը: Այս տարվա դասագրքում տրվում են նաև գրող-ներին համառոտ կենսագրականները: Նախորդ տարիներում ուսուցիչը կենսագրական տեղեկութուններ եր տալիս գրողի մասին միմիայն հարկ յեղած դեպքում, այժմ կենսագրութունների ուսումնասիրութունը սխտեմատիկ ընույթ պիտի կրի:

3. Յոթերորդ դասարանի դասագրքի նման կսուուցվածքը չպիտի ներչնչի այն միտքը, իբր աշակերտն արդեն անցնում և գրականության պատմության սխտեմատիկ ուսումնասիրության: Բնաւ վոչ: Դասագրքում, նախ՝ բոլոր կարևոր հեղինակները շին ներկայացված, և յերկրորդ՝ ժամանակագրական կարգով շին դասավորված նրանք: Յոթերորդ դասարանի դասագիրքը տակաւին չարունակում և մնալ դերազանցորեն լեզվի դասադիրք—ու միայն նախապատրաստում և աշակերտին գրականության պատմության ուսումնասիրության անցնելու հետագա դասարաններում:

4. Յոթերորդ դասարանի աշակերտը պարզ դաղափար պիտի ունենա դրամատիկական յերկի մասին: Պոետիկայի մնացած ինդիքների մասին ուսուցիչը—հարկ յեղած դեպքում—համապատասխան գիտելիքներ և տալիս աշակերտին թե՛ այս և թե՛ նախորդ դասարաններում:

I Մ Ա Ս

Հ. Թումանյան

1. Հառաչանք
2. Պոետն ու մուսան
3. Նվեր վրաստանի բանաստեղծներին
4. Անդարձ ճամբորդներ
5. Քաջ Նազար

Ղ. Աղայան

1. Հինը և նորը (հատված «Արություն և Մանկել»-ից)
2. Մի եջ իմ կենսագրութունից (հատված «Իմ կյանքի դըլ-խալոր դեպքերից»):

Հ. Հովհաննիսյան

1. Մի թողնիր, յերգիչ...
2. Արագն յեկալ...
3. Արտավազդ

Շիրվանզադե

1. Արտիստը (կրճատ)
2. Մարկոս Ալիբյանի մահը («Քառս»-էջ)
3. Հերոսի վերադարձը (կրճատ)

Ավ. Իսահակյան

1. Կյանքի կռիւմ
2. Ե՛յ կանաչ ախպեր
3. Ե՛ն ամսի նման

Նար-Ռոս

1. Աննա Սարոյան (կրճատ)

Լ. Մանվելյան

1. Փոթորիկ

Մուրացյան

1. Հատված «Աքսոյալ»-էջ
2. Բյուրահանի կռիվը

Բաֆֆի

1. Ռարբի Շիմոնը (Հատված «Խաչադողի հիշատակարան»-էջ)

Ռ. Պատկանյան

1. Յերկու բանաստեղծ

Պ. Պոռճյան

1. Գողը գողից գողացավ...
2. Յասավոուլ

Խ. Արովյան

1. Եչն ու բլբուլը
2. Բարդին ու վաղը

II Մ Ա Ս

Հ. Հակոբյան

1. Մեռան, չկորան
2. Հեղափոխություն
3. Նոր առախոտ (առաջին մաս, 7-րդ և 8-րդ գլ.)
4. Վոլյոսովսարոյ (առաջին մաս, 2-րդ, 3-րդ և 4-րդ գլ.)

Վ. Տերյան

1. Սահուն քայլերով...
2. Յերբ կհողնես...
3. Աչնան յերդ
4. Վերադարձ (առաջին հատված)
5. Կանչում են ինձ...

Դ. Դեմիրճյան

1. Տերտերը
2. Քաջ Նազար (Ա. սլաակեր, կրճատ)

Ստ. Զորյան

1. Գրադարանի աղջիկը (կրճատ)
2. Հեղկոմի նախադահլը (կրճատ)

Յե. Զարեմց

1. Սմբոխները խելադարված (կրճատ)
2. Գանդրահեր տղան
3. Յերկիր Նայիրի (քաղաքն ու բնակիչները)

Ա. Վշտունի

1. Ամենուր
2. Ռամ-Ռոյ (կրճատ)

Ն. Զարյան

1. 26 ենտուղիաստներ
2. Զաթնանց Սանթրոսը և նրա հողեն (հատված, «Ռուչանի քարափ»-ից)

III Մ Ա Ս

Հ. Պարոնյան

1. Հատվածներ «Մեծապատիվ մուքացիաններ»-ից

Պ. Դուրյան

1. Լճակ (կրճատ)
2. Իմ մահը
3. Տրտունջ

IV Մ Ա Ս

Մ. Գորկի

1. Մբրկահավի յերզը
2. Բաղեյի յերզը
3. Դանկոյի սիրտը

Ա. Պուշկին

1. Աբսորյալ դեկարրիտներին

Յու. Լերմոնտով

1. Մծիրի

Շուրյուտով

1. Նազուչնով («Հերկված խուլան»-ից)

Հ. Հայնե

1. Շլեզվիգի ջուհահները

Ե. Նիեշվիլի

1. Գողիա Ուելվիլի

Մ. Ջավախաշվիլի

1. Արսեն Մարաբղելի (հատվածներ)

Հ. Նագարի

1. Դավաճանը

Մ. Սարիբ

1. Հարուստը Բաբլի ֆալլահներին:

ԱՐՏԱԴՊՐՈՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԲԵՐԻ
5-րդ դասարան

1. Հ. Հակոբյան—Ընտիր բանաստեղծություններ
2. Հ. Թումանյան—Գեղարվեստական յերկեր
3. Ստ. Ջորջան—Գրադարանի աղջիկը
4. Ղ. Աղայան—Անահիտ, Տորք-Անդեղ
5. Ն. Ջարյան—Ռուչանի զարախը
6. Դանիել Դեֆո—Ռոբինզոն Կրուզո
7. Բիչեր Ստուու—Բեռի Թոմասի տնակը
8. Վ. Հյուգո—Գալլոշ
9. Լ. Տոլստոյ—Պոլկոուչկա, Տերն ու ծառան
10. Ն. Նեերով—Միչկա Դոդոնով
11. Վ. Կորոլևա—Սոֆիա Պերովսկայա
12. Մարկ Տվեն—Թոմ Սոյերի արկածները
13. Ե. Ռասպել—Մյունխհաուզենի արկածները
14. Ա. Հայդար—Դպրոցը
15. Լ. Կասսիլ—Կոնդուիտ

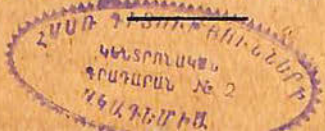
6-րդ դասարան

1. Հ. Հակոբյան—Բանաստեղծություններ
2. Ստ. Ջորջան—Կարմիր արագիլ
3. Ղ. Աղայան—Յերկու ջուր, Արուսյուն և Մանվել
4. Պ. Պոռչյան—Յեցեր
5. Բաֆֆլ—Վոսիլ աքաղաղ
6. Ֆ. Շելլեր—Վելչեմ Տեյլ
7. Վ. Փափաղյան—Վիչապ
8. Հ. Թումանյան—Գեղարվեստական յերկեր
9. Շիրվանդադե—Գործակատարի հիշատակարանից, Հրդեհ նալթազործարանում
10. Մ. Արմեն—Սկաուտ № 89
11. Պոլուոնովիչնով—Յերկաթի յեղբայրներ
12. Նմուչներ վրացահան դրահանությունից, լույս և տեսել 1929 թ., կազմեց Յե. Չարենց
13. Նմուչներ Աչբրեջանի դրահանությունից, լույս և տեսել 1929 թ., կազմեց Յե. Չարենց

14. Ժյուլ Վեռն—Խորհրդավոր կղզին.
15. Գլեդեր—Մեր հայրերը
16. Պավլենկո—Բարեկազներ
17. Ժյուլ Վեռն—Նավապետ Գրանտի վոդկները
18. Մարկ Տվեն—Հեկլեր Ֆիննի արկածները

7-րդ դասարան

1. Հ. Հակոբյան—Բանաստեղծութուններ
2. Հ. Պարոնյան—Մեծապատիվ մուրացկաններ
3. Նար-Դոս—Մեր թաղը, Աննա Սարոյան, Յերկերի առաջին հատոր
4. Ա. Իսահակյան—Բանաստեղծութուններ
5. Վ. Տերյան—Բանաստեղծութուններ
6. Յե. Չարենց—Պոեմներ
7. Վ. Միրաբյան—Լալվարի վոքսը
8. Ալֆոնս Դոդե—Տարակոնցի Տարտարեն
9. Մ. Գորկի—Պատմվածքներ, Մանկություն
10. Արաղի—Լույսեր
11. Խաղին—Հեղափոխության թմրկահարը
12. Բ. Յասինսկի—Յես այրում եմ Փարիզը
13. Լ. Տոլստոյ—Կաղակներ, Հաջի Մուրադ
14. Ի. Տուրգենև—Վոքսորդի հիշատակարանից
15. Ջ. Սվիֆտ—Գուլիվերի ճանապարհորդութունը
16. Մ. Անդերսեն—Պելլե նվաճողը
17. Պ. Չխիկվաձե—Հարկեր
18. Մ. Ջավախաչվիլի—Արսեն Մարարդիլի
19. Հ. Մեհտի—Վարարում
20. Ա. Պուշկին—Բանաստեղծութուններ, հեքիաթներ
21. Շոլոխով—Հերկած խոպան
22. Սա. Չորյան—Մի կյանքի պատմություն
23. Կորոլենկո—Կուլբ յերաժիշտը
24. Ն. Ոստրովսկի—Ինչպես եր կոնիում պողպատը
25. Դ. Ֆուրմանով—Չապակ
26. Ա. Սերաֆիմովիչ—Յերկաթե հեղեղ
27. Յանովսկի—Ձիավորներ
28. Մ. Աբեև—Առաջին պատկոմներ

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0004475

084. ԳԻՆԸ 80 ԿՈՊ.

ЦЕНА

123099

Программы средней школы
Армянский яз. и литература
Гиз ССР Армении, Эривань, 1936 г.